

Asia: VN/20266/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen kaupungin lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksesta opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisen perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamista. Esityksen mukaan ammatillisen koulutuksen valintaperusteasetuksen 19 §:n 2 momentti kumottaisiin eikä muutoksen jälkeen voimassa olevan asetuksen mukaisesti sovellettaisi enää koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvaa valintaa yksilöllistetyn matematiikan ja äidinkielen arvosanan perusteella. Perusopetuksen päättötodistuksen arviointia koskevan muutoksen myötä oppilaalla on jatkossa ko. oppiaineissa rajatun oppimäärän mukainen arvosana, jonka perusteella hän hakee koulutukseen yhteishaun pistevalinnassa. Rajatun oppimäärän mukaisista opinnoista päättötodistukseen arvosanaksi annetaan korkeintaan 5. Lisäksi esityksen mukaisesti muutettaisiin asetuksen 20 §:ää siten, että sen 1 momentista poistettaisiin oppimisvaikeudet sellaisina henkilöön liittyvinä syinä, joiden perusteella koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvaa valintaa sovellettaisiin.

Asetuksen muutosesityksessä kuvattu tavoite luopua koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvasta valinnasta yksilöllistetyn matematiikan ja äidinkielen arvosanan perusteella on kannatettava. Uusi käytäntö, jossa rajatun oppimäärän mukainen arvosana yhteishaussa on *5, lisää hakijoiden oikeudenmukaista ja yhdenvertaista kohtelua yhteishaussa.

Muutosesityksenä oleva oppimisvaikeuksien poistaminen harkintaan perustuvan valinnan kriteerinä voi ammatillisen koulutuksen järjestäjän näkökulmasta vähentää jonkin verran työmäärää. Harkintaan perustuvan valinnan hakijamäärän voidaan ennakoida pienenevän, sillä osalla hakijoista on ollut oppimisvaikeuksia. Oppivelvollisten hakijoiden kokonaishakijamäärä säilyy kuitenkin samana, kun kaikilla oppivelvollisilla on tavoitteena oppivelvollisuuden suorittaminen, joten ammatillisen koulutuksen näkökulmasta muutos työmäärässä ei olisi kovin suuri.

Esitys oppimisvaikeuksien poistamisesta harkintaan perustuvan valinnan perusteena voi tuoda joillekin oppilaille haasteita opiskelupaikan saamiseen. Jatkossa rajatun oppimäärän mukaiset arvosanat laskisivat hakijan keskiarvoa. Tämä vaikuttanee siihen, etteivät nämä hakijat tulisi todennäköisesti pääsemään yhteishaun kautta toivomilleen aloille, vaan saattaisivat päätyä suppeamman koulutustarjonnan kautta tutkintoaloille, jotka eivät ole vetovoimaisia ja joihin on vähän hakijoita. Harkintaan perustuva valinta on mahdollistanut hakijan valinnan sellaiselle alalle, jossa oppimisvaikeudet eivät estä tai rajoita tutkinnon suorittamista sekä alan työtehtävissä toimimista. Ammatillisessa koulutuksessa on kuitenkin monia tutkintoaloja, joissa rajattu oppimäärä voi vaikeuttaa tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten saavuttamista tai työelämän edellyttämien välttämättömien lupien ja pätevyyksien suorittamista. Lisäksi joissain tutkinnon perusteissa voidaan määrittää, että tiettyjä ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita ei voi mukauttaa tai niistä ei voi poiketa.

Nykyisellään harkintaan perustuva valinta on tarjonnut mahdollisuuden arvioida opiskelijan edellytyksiä suoriutua opinnoista sekä suunnitella opiskelijan tarvitsemaa tukea heti hakuvaiheessa. Ammatillisen koulutuksen oppimisen tukea koskeva lakimuutos astuu voimaan 1.8.2026. Lakimuutoksen myötä oppimisen tuki järjestetään osana tutkintokoulutusta ja suunnitellaan tutkinnon osittain henkilökohtaistamisen yhteydessä. Opiskelijalla on jatkossa oikeus erityiseen tukeen myös työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa. Lakimuutoksen voidaan ennakoida lisäävän oppimisvaikeuksia omaavalle opiskelijalle tarjottavaa tukea eri oppimisympäristöissä.

Asetuksen muutosesityksessä ehdotetut uudistukset saattavat lisätä hakeutumista tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen. On tärkeää, että koulutuksen järjestäjillä on riittävät resurssit tarjota monipuolisesti tutkintoon johtavia koulutusvaihtoehtoja huomioiden hakijoiden oppimisvaikeudet ja moniin tutkintoihin liittyvät terveydentila- ja toimintakykyvaatimukset. Ammatilliseen perustutkintoon johtavia opiskelupaikkoja tulee olla riittävästi myös ammatillisissa erityisoppilaitoksissa.

Jos nuorella on oppimisvaikeuksia perusopetuksessa, tuen tarvetta on todennäköisesti myös ammatillisessa koulutuksessa. Tulevaisuudessa on yhä tärkeämpää vahvistaa tiedonsiirtoa sekä nivelvaiheen yhteistyötä, jotta opiskelija saa toisella asteella tarvitsemansa tuen. Oppimisen tuen jatkumon varmistaminen perusasteelta toiselle asteelle on tärkeää. Riittävää ennaltaehkäisevää ja matalan kynnyksen tukea sekä erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea tulee olla tarjolla oikea-aikaisesti.

Jos tavoitteena on, että asetusmuutos astuu voimaan mahdollisimman pian, perusopetuksen tiedottaminen ja ohjeistaminen sekä hakeutujien ja huoltajien tiedottaminen on tärkeää.

Tampereen kaupunki

Elinvoiman palvelualue

apulaispormestari Jaakko Mustakallio

Nyman Kirsi

Tampereen kaupunki - Apulaispormestari Jaakko Mustakallio